

Dr Szymon Pawłowski

Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie

ORCID: 0000-0003-4670-4321

e-mail: s.pawlowski@uksw.edu.pl

Obowiązek banków udzielenia informacji stanowiących tajemnicę bankową na żądanie Prezesa Najwyższej Izby Kontroli¹

Obligation of banks to provide information constituting bank secrecy at the request of the President of the Supreme Audit Office

Streszczenie

Celem badawczym artykułu jest zbadanie zakresu dostępu Najwyższej Izby Kontroli do informacji objętych tajemnicą bankową. W literaturze przedmiotu dominuje pogląd o szerokim dostępie NIK do wyżej wskazanych informacji. W niniejszym artykule zostanie przedstawiony pogląd odmienny. Przeprowadzona analiza dogmatyczna przepisów prowadzi bowiem do wniosku, że bank jest zobowiązany udzielić Prezesowi NIK informacji objętych tajemnicą bankową, w sytuacji gdy żądanie Prezesa NIK o udzielenie informacji objętych tajemnicą bankową jest związane z postępowaniem kontrolnym dotyczącym określonego podmiotu. Przekazanie informacji może nastąpić wyłącznie w zakresie niezbędnym do przeprowadzenia tej kontroli. Do udzielenia informacji objętych tajemnicą bankową w takim zakresie jest zobowiązany każdy bank. Natomiast bank działający w formie spółki akcyjnej, którego akcjonariuszem jest Skarb Państwa, w tym akcjonariuszem mniejszościowym, wyłącznie z powodu zaangażowania Skarbu Państwa w jego kapitał zakładowy, nie może w pełnym zakresie podlegać kontroli NIK, z którą wiązałoby się udzielenie Prezesowi NIK informacji objętych tajemnicą bankową dotyczącą wszystkich jego klientów. Również bank, którego akcjonariuszem (mniejszościowym) jest Skarb Państwa, będzie zobowiązany do udzielenia na żądanie Prezesa NIK informacji objętych tajemnicą bankową wyłącznie w zakresie, w jakim podlega kontroli NIK, czyli w zakresie, w jakim wykorzystuje majątek lub środki państwowe lub komunalne. Omawiany problem naukowy ma także znaczenie praktyczne.

Abstract

The research purpose of the article is to determine the scope of the Supreme Audit Office's access to information covered by banking secrecy. The literature on the subject is dominated by the view that the Supreme Audit Office has wide access to the above-mentioned information. A different view will be presented in this article. The dogmatic analysis of the provisions leads to the conclusion that the bank is obliged to provide the President of the Supreme Audit Office with information covered by banking secrecy, in a situation where the request of the President of the Supreme Audit Office to provide information covered by banking secrecy is related to an inspection procedure concerning an entity other than the bank, but only to the extent necessary to carry out this control. In this regard, each bank is obliged to provide information covered by banking secrecy. A bank operating as a joint stock company, whose minority shareholder is the State Treasury, solely because the State Treasury is involved in its share capital cannot be fully subject to the control of the Supreme Audit Office, which would entail providing the President of the Supreme Audit Office with information covered by banking secrecy regarding all his clients. Bank whose minority shareholder is the State Treasury will be required to provide, at the request of the President of the Supreme Audit Office, information covered by banking secrecy only to the extent that it is subject to the control of the Supreme Audit Office, i.e. to the extent to which it uses state or municipal property or funds. The discussed scientific problem is also of practical importance.

Słowa kluczowe: Konstytucja RP, Najwyższa Izba Kontroli, bank, tajemnica bankowa

Keywords: Constitution of the Republic of Poland, Supreme Audit Office, bank, banking secrecy

JEL: K15, K20

Wprowadzenie

W ostatnich latach w doktrynie żywo dyskutowana była problematyka zakresu uprawnień kontrolnych Najwyższej Izby Kontroli (dalej: NIK) wobec przedsiębiorców (Jarzęcka-Siwik, 2020; 2018; Jarzęcka-Siwik & Serlikowska, 2019; Lipowski, 2019). Wśród kontrolowanych podmiotów należy wyróżnić banki, czyli przedsiębiorców, którzy prowadzą szczególny rodzaj działalności gospodarczej. Przeprowadzenie kontroli w takim podmiocie wiąże się z dostępem do informacji objętych tajemnicą bankową. Zakres kontroli NIK w banku, a co za tym idzie – udostępnienie NIK takich ustawowo chronionych informacji, będzie przedmiotem rozważań w tym artykule. Przeprowadzona analiza dogmatyczna przepisów prowadzi do wniosku, że bank, którego akcjonariuszem jest Skarb Państwa, w tym akcjonariuszem mniejszościowym, wyłącznie z powodu zaangażowania Skarbu Państwa w jego kapitał zakładowy nie może w pełnym zakresie podlegać kontroli NIK, a co za tym idzie – nie może uzyskać dostępu do informacji objętych tajemnicą bankową, dotyczących wszystkich klientów banku.

Obowiązek zachowania tajemnicy bankowej został określony przede wszystkim w art. 104 ust. 1 ustawy z 29.08.1997 r. – Prawo bankowe² (dalej: u.p.b.). Wprowadzenie do porządku prawnego takiej instytucji ma na celu zapewnienie poufności osobie co do jej sytuacji finansowej. Bank jest zobowiązany do zachowania w dyskrekcji informacji dotyczących spraw swojego klienta. Bank posiada informacje nie tylko o stanie majątkowym jednostki, ale także o preferencjach zakupowych, a nawet stylu życia, a w przypadku przedsiębiorcy – o wielu aspektach jego działalności gospodarczej. Bez wątpienia zatem tajemnica bankowa jest wyrazem realizacji konstytucyjnego nakazu ochrony życia prywatnego (Mednis, 2022), wyrażonego w art. 47 Konstytucji RP³. Jak bowiem stwierdził Trybunał Konstytucyjny: „Prawo do ochrony życia prywatnego (...) obejmuje także ochronę tajemnicy danych dotyczących sytuacji majątkowej obywatela, a więc odnosi się także do posiadanych przez niego rachunków bankowych (i podobnych) oraz dokonywanych przez niego transakcji”⁴. Sąd konstytucyjny wskazał również, że „ocenając konstytucyjność dopuszczalności wglądu (...) do tajemnicy bankowej należy uwzględnić cel dla którego osiągnięcia tajemnica bankowa została ustanowiona, chodzi o zapewnienie bezpieczeństwa wkładów oraz osób gromadzących środki i dokonujących transakcji”⁵. Również konstytucyjne prawo do decydowania o ujawnianiu innym informacji dotyczących swojej osoby oraz do sprawowania kontroli nad tymi informacjami (autonomia informacyjna; art. 51 Konstytucji RP⁶) jest ściśle powiązane z instytucją tajemnicy bankowej. Ukształtowana przez u.p.b. instytucja tajemnicy bankowej stanowi gwarancję istotnych praw konstytucyjnych (Żygadło, 2011; Ofiarski, 2013).

Zadaniem NIK jest kontrola działalności szeroko rozumianego państwa, jego organów i instytucji (zob. art. 1 ust. 1 ustawy z 23.12.1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁷, dalej: u.NIK; art. 202 ust. 1 Konstytucji RP). W celu jej przeprowadzania ustawodawca uznał, że należy zobowiązać banki do udzielania NIK informacji objętych tajemnicą bankową.

Zgodnie z art. 105 ust. 1 pkt 2 lit f u.p.b.: „Bank ma obowiązek udzielenia informacji stanowiących tajemnicę bankową wyłącznie: (...) na żądanie: (...) Prezesa Najwyższej Izby Kontroli w zakresie niezbędnym do przeprowadzenia postępowania kontrolnego określonego w ustawie z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli”. Przepis u.p.b. jedynie częściowo ustala przesłanki udostępnienia takich informacji. Po spełnieniu formalnych warunków tam określonych przekazanie Prezesowi NIK informacji objętych tajemnicą bankową jest dopuszczalne wyłącznie w przypadku, gdy informacje te są niezbędne do przeprowadzenia postępowania kontrolnego. Udostępnienie informacji objętych tajemnicą bankową zostało zatem ściśle powiązane z „zakresem postępowania kontrolnego”. Ten natomiast podlega zdekowaniu na mocy przepisów u.NIK, a nie u.p.b.

Zakres kontroli NIK

Postępowanie kontrolne zostało określone w przepisach rozdziału 3 u.NIK (art. 27–65). Zgodnie z art. 28 ust. 1 u.NIK: „Postępowanie kontrolne ma na celu ustalenie stanu faktycznego w zakresie działalności jednostek poddanych kontroli, rzetelne jego udokumentowanie i dokonanie oceny kontrolowanej działalności według kryteriów określonych w art. 5”. Katalog „jednostek poddanych kontroli” został określony w art. 2 u.NIK (zob. także art. 203 Konstytucji RP). Ustawodawca, wyznaczając zakres podmiotowy kontroli NIK, wskazał, że kontrola ta obejmuje organy władzy publicznej (państwowej i samorządowej) oraz instytucje publiczne: państwowe (samorządowe) osoby prawne i inne państwowe (samorządowe) jednostki organizacyjne (zob. art. 2 ust. 1 i ust. 2 u.NIK; zob. także art. 203 ust. 1 i 2 Konstytucji RP). Trzeba wskazać, że w przypadku działalności organów administracji rządowej, Narodowego Banku Polskiego, państwowych osób prawnych i innych państwowych jednostek organizacyjnych kontrola NIK jest obligatoryjna (art. 2 ust. 1 u.NIK), natomiast w przypadku działalności podmiotów określonych w art. 2 ust. 2 i ust. 3 u.NIK kontrola ma charakter fakultatywny. Zróżnicowany jest również zakres kontroli. Podmioty wskazane w art. 2 ust. 1 u.NIK są kontrolowane pod względem legalności, gospodarności, celowości i rzetelności (art. 5 ust. 1 u.NIK), natomiast kontrola działalności jednostek organizacyjnych i przedsiębiorców, o których mowa w art. 2 ust. 3 u.NIK, jest przeprowadzana wyłącznie pod względem legalności i gospodarności (art. 5 ust. 3 u.NIK).

Dopuszczalność i zakres udzielenia informacji objętej tajemnicą bankową przez bank Prezesowi NIK zależy od pozycji prawnej banku w postępowaniu kontrolnym NIK. Pierwszą konfiguracją, która może wystąpić, jest sytuacja, gdy bank nie jest podmiotem kontrolowanym, a żądanie Prezesa NIK udzielenia ww. informacji jest ściśle związane z kontrolą innego podmiotu. Zgodnie z art. 29 ust. 1 pkt 2 lit f u.NIK: „Dla realizacji celu, o którym mowa w art. 28 (przeprowadzenia kontroli – przyp. aut.): (...) upoważnieni przedstawiciele Najwyższej Izby Kontroli mają prawo do:

(...) zasięgania w związku z przygotowywaną lub przeprowadzaną kontrolą informacji oraz żądania dokumentów od jednostek niekontrolowanych, a także żądania wyjaśnień od pracowników tych jednostek” (zob. także Królikowska, 2020).

Tym samym w sytuacji, gdy wysunięte przez Prezesa NIK żądanie udzielenia informacji objętych tajemnicą bankową jest związane z postępowaniem kontrolnym, dotyczącym innego niż bank podmiotu, a mieszczącego się w zakresie podmiotowym art. 2 ust. 1–3 u.NIK (art. 203 ust. 1–3 Konstytucji RP), bank jest zobowiązany do udzielenia takiej informacji, ale wyłącznie w zakresie niezbędnym do przeprowadzenia tej kontroli. Takie wycinkowe udostępnienie informacji objętych tajemnicą bankową nie budzi wątpliwości.

Druga konfiguracja to przypadek, gdy Prezes NIK występuje z żądaniem udzielenia informacji objętych tajemnicą bankową ze względu na to, że podmiotem kontrolowanym jest sam bank.

Bank jako podmiot kontrolowany

Bank mógłby zostać skontrolowany w pełnym zakresie swojej działalności, gdyby był jednym z podmiotów wskazanych w art. 2 ust. 1 u.NIK (art. 203 ust. 1 Konstytucji RP). Wśród wyliczonych tam rodzajów instytucji jedynie „państwowa osoba prawna” jest kategorią podmiotu kontrolowanego, do której bank mógłby ewentualnie zostać zaliczony. Ustawa o NIK nie zawiera definicji państwowej osoby prawnej, o której mowa w art. 2 ust. 1 u.NIK. Taką definicję można odnaleźć w art. 3 ustawy z 16.12.2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym⁸, która powinna zostać wykorzystana do rekonstrukcji tego pojęcia. Ustawodawca w art. 3 u.z.z.m.p. wyznaczając zakres podmiotowy pojęcia „państwowa osoba prawna”, określa poszczególne kategorie podmiotów albo wymienia określone podmioty z nazwy. Wśród nich wskazuje bank państwowy (art. 3 ust. 1 pkt 16 u.z.z.m.p.). Bankiem państwowym jest bank utworzony przez Radę Ministrów w drodze rozporządzenia (zob. art. 14 u.p.b.)⁹ i stanowiący odrębną formę banku od banku będącego spółką akcyjną albo banku spółdzielczego (art. 12 u.p.b.). Żadna z kategorii wymienionych w art. 3 u.z.z.m.p., oprócz wyżej wskazanego banku państwowego, nie obejmuje banku działającego w formie spółki akcyjnej lub spółdzielczego.

Jednakże art. 3 ust. 3 pkt 2 u.z.z.m.p. stanowi, że: „Państwową osobą prawną jest także: (...) spółka, której akcjonariuszami są wyłącznie Skarb Państwa lub inne państwowe osoby prawne”. Doktryna, dokonując interpretacji tego przepisu, wskazuje na kryterium majątkowe jako podstawową cechę państwowej osoby prawnej. „Jednostki mające – nawet w niewielkim stopniu – majątek mieszany, składający się częściowo z kapitału prywatnego, nie są traktowane jako państwowe osoby prawne. Nie zaliczają się przez to do kategorii podmiotów objętych kontrolą obligatoryjną na podstawie art. 2 ust. 1 NIKU” (Stębel, 2016; zob. także Haczowska, 2014; Odrowąż-Sypniewski, 2000).

Trzeba także zaznaczyć, że ustawodawca rozróżnia pojęcia „państwowej osoby prawnej” oraz „spółki z udziałem Skarbu Państwa” (zob. przykładowo art. 17 ust. 7 oraz art. 31 u.z.z.m.p.), co prowadzi do wniosku, że spółka akcyjna, w której Skarb Państwa jest większościowym albo mniejszościowym, ale nie jedynym, akcjonariuszem, nie może być równocześnie państwową osobą prawną. Uwzględniając definicję z art. 3 u.z.z.m.p., należy stwierdzić, że bank, którego większościowym albo mniejszościowym akcjonariuszem jest Skarb Państwa, nie jest państwową osobą prawną. Natomiast uzasadnione jest uznanie banku, którego akcjonariuszami są wyłącznie Skarb Państwa lub inne państwowe osoby prawne, za państwową osobą prawną.

Podsumowując ten fragment analizy, trzeba wskazać, że w odróżnieniu od banku państwowego, bank, który w swoim akcjonariacie posiada prywatnych inwestorów, nie należy do kategorii podmiotów wymienionych w art. 2 ust. 1 (oraz ust. 2) u.NIK, a zatem nie może podlegać kontroli NIK w pełnym zakresie.

Kontrola działalności przedsiębiorców w zakresie, w jakim wykorzystują oni majątek lub środki państwowe lub komunalne – aspekt podmiotowy

Katalog podmiotów kontrolowanych przez NIK został rozszerzony poza organy i instytucje państwa na mocy art. 2 ust. 3 u.NIK, obejmując również podmioty prywatne, w tym przedsiębiorców, „w zakresie, w jakim wykorzystują one majątek lub środki państwowe lub komunalne oraz wiążą się z zobowiązaniami finansowymi na rzecz państwa” (zob. także art. 203 ust. 3 Konstytucji RP).

Działalność podmiotów prywatnych powinna pozostawać co do zasady poza sferą zainteresowania władzy publicznej. Takie podmioty nie podlegają całościowej kontroli państwowej, lecz są oceniane wyłącznie w zakresie wypełniania nałożonego przez prawo powszechnie obowiązującego obowiązku publicznego, np. obowiązku podatkowego (zob. art. 31 ust. 3 oraz art. 84 Konstytucji RP). W przypadku NIK podmioty prywatne mogą stać się adresatami kontroli jedynie wówczas, kiedy wykorzystują majątek lub środki państwowe lub komunalne (bądź wiążą się ze zobowiązaniami finansowymi na rzecz państwa). Uzależnienie możliwości prowadzenia kontroli państwowej od wskazanych warunków ma chronić podmioty prywatne od ingerencji ze strony państwa. Jednocześnie ma też umożliwiać kontrolę wszędzie tam, gdzie podmioty te dysponują środkami publicznymi (tzw. doktryna grosza publicznego). Przyznanie NIK uprawnień do kontrolowania przedsiębiorców, którzy nie są państwowymi (samorządowymi) osobami prawnymi albo innymi państwowymi (samorządowymi) jednostkami organizacyjnymi, czyli przedsiębiorców, którzy są podmiotami prywatnymi, ma zatem charakter wyjątkowy i podlega zasadzie *exceptiones non sunt extendendae*.

Zarówno samo przyznanie środków publicznych danemu podmiotowi, jak również używanie majątku państwowego

(wykorzystywanie własności, innych praw majątkowych i niemajątkowych oraz korzystania z rzeczy bądź urządzeń należących do państwa lub samorządu terytorialnego) mogą przybierać różne formy. Przykładowe wyliczenie najczęściej występujących przypadków wykorzystywania majątku lub środków państwowych lub komunalnych zawiera art. 2 ust. 3 pkt 1–7 u.NIK. Bank posiadający akcjonariuszy „niepaństwowych” może zatem podlegać kontroli NIK tylko wówczas, gdy stanowi podmiot wykorzystujący majątek lub środki państwowe lub komunalne albo wywiązywał się ze zobowiązań finansowych na rzecz państwa (art. 2 ust. 3 u.NIK).

Kontrola działalności przedsiębiorców w zakresie, w jakim wykorzystują oni majątek lub środki państwowe lub komunalne – aspekt przedmiotowy (zakres kontroli)

Problem wyposażenia NIK w prawo kontrolowania niektórych jednostek ze sfery niepublicznej budził znaczne kontrowersje już w czasie przygotowywania ustawy z 1994 r. (Niezgódka-Medkova, 2000; Konarski, 1996; Katner, 1996; Wiśniewski, 1996). Spory nie miały jedynie charakteru teoretycznego, lecz dotyczyły dopuszczalności i zakresu kontroli NIK w Narodowym Funduszu Inwestycyjnym, zakładzie ubezpieczeń Warta, Polskim Banku Rozwoju SA oraz KGHM. Ten ostatni w momencie sporu o dopuszczalność kontroli NIK był spółką publiczną, w której Skarb Państwa posiadał mniejszościowy udział (Szmyt, 2003).

W ramach dostosowania do wymagań Konstytucji RP zmianie uległo pierwotne brzmienie art. 2 ust. 3 u.NIK. Użyte w punkcie 4 sformułowanie „działania z udziałem mienia państwowego” zastąpiono pojęciem „działania z udziałem państwa”¹⁰.

Po wejściu w życie Konstytucji RP, w związku z brzmieniem jej art. 203 ust. 3 i zmianami w u.NIK, nadal trwała dyskusja o możliwości kontroli NIK i jej zakresie w spółkach prawa handlowego, których (mniejszościowym) akcjonariuszem bądź udziałowcem był Skarb Państwa. W szczególności trzeba wskazać na wypowiedzi przedstawione na specjalnym posiedzeniu Kolegium Najwyższej Izby Kontroli poświęconym sytuacji prawnej podmiotów podlegających kontroli Najwyższej Izby Kontroli (seminarium odbyło się 30.10.2002 r.). Z przedstawionych tam opinii i ekspertyz przedstawicieli nauki wynikało, że „żadnego znaczenia nie ma (...), jaki procent (ułamek) (...) udziałów lub akcji [Skarbu Państwa] jeszcze występuje” w spółkach kapitałowych, a nawet posiadanie przez Skarb Państwa (lub państwowe osoby prawne) jednej akcji (jednego udziału) uprawnia NIK do kontroli w takim podmiocie i to w pełnym zakresie działalności (Katner, 2002; zob. także: Winczorek, 2002; Stahl, 2002; Kosikowski, 2002). Głównym, choć nie jedynym, argumentem za całościowym badaniem działalności podmiotu prywatnego, w którym Skarb Państwa ma mniejszościowy udział kapitałowy, przytaczanym przez wyżej wskazanych autorów była konstatacja, że nie można ocenić według procentowego udziału działalności spółki, w któ-

rej państwo lub samorząd terytorialny posiada udział, pod względem legalności, a zwłaszcza gospodarności. Warto zauważyć, że autorzy wskazywali, że powyższa interpretacja ma charakter wyjątkowy i odstępuje od brzmienia art. 203 ust. 3 Konstytucji RP. I tak Kosikowski (2002) wyjaśniał: „Założone w art. 203 ust. 3 [Konstytucji RP] ograniczenie przedmiotowe kontroli jest wyraźne i z tego powodu możliwość kontrolowania całej działalności podmiotu kontrolowanego (w tym spółki) – co do zasady – nie istnieje (...). W pewnych sytuacjach nie można jednak wykluczyć konieczności dopuszczenia wyjątku i objęcia kontrolą całości działalności spółki”. Sygnalizowano również zbyt daleko idącą ingerencję w prawa osób prywatnych. „W obecnym stanie prawnym (...) można mówić nawet o luce w prawie, polegającej na braku właściwego ustawowego zabezpieczenia interesów kontrolowanego podmiotu” (Winczorek, 2002).

O dopuszczalności kontroli przez władze publiczne banków działających w formie spółki akcyjnej wypowiedział się także Trybunał Konstytucyjny. Sąd konstytucyjny, oceniając konstytucyjność uchwały powołującej komisję śledczą, zaznaczył, że: „Banki działające w formie spółek akcyjnych nie podlegają kontroli parlamentarnej. Kontroli podlegać może jedynie minister sprawujący funkcje właścicielskie w spółkach, w których Skarb Państwa ma swoje akcje. (...) Skarb Państwa realizuje funkcje właścicielskie za pośrednictwem swych organów administracyjnych (ministra), a zatem komisja może uzyskać niezbędne jej informacje od osoby reprezentującej Skarb Państwa w danym banku działającym w formie spółki akcyjnej”¹¹. Powyższa wypowiedź sądu konstytucyjnego, choć odnosiła się do uprawnień kontrolnych Sejmu, poprzez swój organ – komisję śledczą, jest adekwatna także do oceny zakresu kontroli NIK wobec banków działających w formie spółki akcyjnej, zwłaszcza w świetle faktu, że NIK podlega Sejmowi (art. 202 ust. 2 Konstytucji RP).

Wobec powyższego należy zadać pytanie, czy ustawowe (i konstytucyjne) sformułowanie – „w zakresie, w jakim wykorzystują one majątek lub środki państwowe lub komunalne” – wyodrębnia jedynie grono podmiotów, które mogą podlegać kontroli, czy także określa zawężająco przedmiot tej kontroli. Pierwszy sposób rozumienia art. 203 ust. 3 Konstytucji RP oraz art. 2 ust. 3 u.NIK zakłada, że skoro jakiś podmiot korzysta z majątku państwowego albo wywiązuje się ze zobowiązań finansowych na rzecz państwa, to właśnie z tego względu może podlegać kontroli państwowej w całej rozciągłości, a więc w odniesieniu do całokształtu prowadzonej działalności (Granat, 2002). Drugi sposób wykładni ogranicza przedmiot kontroli wyłącznie do tych aspektów działalności podmiotu kontrolowanego, które dotyczą wykorzystywania majątku i środków państwowych (oraz wywiązywania się ze zobowiązań finansowych na rzecz państwa). Część doktryny opowiadająca się za ograniczeniem zakresu kontroli państwowej nad działalnością podmiotów niepublicznych wskazuje, że przedmiotem tej kontroli mogą być tylko te aspekty funkcjonowania danego podmiotu, do których zaangażowano mienie publiczne (Sokolewicz, 2003). Wiąże się to z ogólniejszą zasadą zawartą w art. 203 Konstytucji RP, w myśl której im bardziej odległy od państwowego jest status podmiotu kontrolowanego, tym mniej-

szy powinien być stopień realizowanej względem niego kontroli (Stębelki, 2016). Ograniczenia zakresu kontroli NIK są ściśle związane z koniecznością poszanowania konstytucyjnej zasady wolności działalności gospodarczej (art. 20 Konstytucji RP) oraz ochrony własności (art. 21 i art. 64 Konstytucji RP; Jarzęcka-Siwik, 2018; Winczorek, 2000).

Za poglądem ograniczonego zakresu kontroli NIK wobec podmiotów prywatnych przemawia także „ograniczenie kryteriów tej kontroli jedynie do badania legalności i gospodarności. Odnosząc się do sposobu ukształtowania całego art. 203 Konstytucji RP, można dostrzec stopniowe zmniejszanie się liczby kryteriów kontroli państwowej, poczynając od czterech kryteriów w ust. 1, przez trzy w ust. 2 do dwóch kryteriów w ust. 3. To oznacza, że NIK nie ocenia podmiotów określonych w kolejnych jednostkach redakcyjnych art. 203 Konstytucji RP w takim samym wymiarze. Stosownie do tej tendencji można powiedzieć, że kontrola państwowa sprawowana na podstawie art. 203 ust. 1 Konstytucji RP jest więc najbardziej rozbudowana, a ta realizowana na gruncie art. 203 ust. 3 – najmniej. Wiąże się to zatem z ograniczeniem przedmiotu tej kontroli w odniesieniu do podmiotów niepublicznych” (Stębelki, 2016 nb. 36).

Należy podzielić argumentację M. Stębelkiego i stwierdzić, że prywatny bank (akcyjny albo spółdzielczy) może podlegać kontroli NIK tylko w zakresie, w jakim wykorzystuje majątek lub środki państwowe lub komunalne, a nie w pełnym zakresie swojej działalności.

Sformułowanie „w zakresie, w jakim wykorzystują majątek lub środki państwowe”

Istotą problemu prawnego jest odpowiedź na pytanie, czy sformułowanie „w zakresie, w jakim wykorzystują [podmioty gospodarcze] majątek lub środki państwowe” obejmuje sytuację mniejszościowego udziału Skarbu Państwa w kapitale zakładowym banku w formie spółki akcyjnej.

Jak wskazano wcześniej, jest reprezentowany w doktrynie, a nawet dominuje, pogląd, zgodnie z którym mniejszościowy udział Skarbu Państwa w kapitale zakładowym spółki stanowi wykorzystywanie majątku lub środków państwowych w rozumieniu art. 2 ust. 3 u.NIK (Katner, 2002; zob. także Winczorek, 2002; Stahl, 2002; Kosikowski, 2002). Jednakże trzeba przedstawić argumenty, które mogą prowadzić do odmiennych wniosków.

Po pierwsze, formy przyznania środków publicznych danemu podmiotowi, jak również sposoby ich używania do osiągnięcia konkretnego celu zostały przykładowo doprecyzowane w art. 2 ust. 3 pkt 1–7 u.NIK (zob. Stębelki, 2016, nb. 34). Posiadanie przez Skarb Państwa mniejszościowego pakietu akcji w banku nie mieści się w wymienionych w art. 2 ust. 3 pkt 1–3 oraz 5–7 u.NIK przykładach form wykorzystywania majątku lub środków państwowych.

Odrębnego komentarza wymaga przykład wskazany w art. 2 ust. 3 pkt 4 u.NIK, zgodnie z którym kontrola NIK może zostać przeprowadzona w zakresie, w jakim przedsiębiorcy prywatni (*verba legis*) „działają z udziałem państwa lub sa-

morządu terytorialnego, korzystają z mienia państwowego lub samorządowego, w tym także ze środków przyznanych na podstawie umów międzynarodowych”. Z wykładni historycznej (na skutek nowelizacji z 1998 r. skreślono słowa „mienia państwowego”, zastępując je słowem „państwa”) oraz językowej części przepisu art. 3 ust. 3 pkt 4 u.NIK – „działania z udziałem państwa” – wynika, że nie odnosi się ono do struktury właścicielskiej podmiotu, lecz do sposobu wykonywania przez niego określonych zadań, a mianowicie „z udziałem państwa”, w rozumieniu „wraz z państwem”, czyli wraz ze strukturami państwa (organami, instytucjami), którego elementem jest wykorzystanie mienia państwowego albo środków publicznych. Trzeba zatem podnieść wątpliwości, czy w wyżej wskazanym zakresie przepis ten odnosi się do sytuacji mniejszościowego udziału Skarbu Państwa w kapitale zakładowym banku.

Następnie należy ustalić, na czym polega „korzystanie z mienia państwowego”, o którym mowa w art. 2 ust. 3 pkt 4 u.NIK. Ustawa o NIK nie definiuje odrębnie terminu „mienie państwowe”, dlatego zasadne jest przyjęcie gałęziowej definicji określonej w art. 441 k.c. Mienie państwowe oznacza własność i inne prawa majątkowe przysługujące Skarbowi Państwa albo innym państwowym osobom prawnym (zob. Nazaruk, 2019). Trzeba dodać, że mienie państwowe służy wykonywaniu zadań publicznych (art. 4 u.z.z.m.p.).

Na czym polega zatem „korzystanie z mienia państwowego”, czyli korzystanie z własności lub innych praw majątkowych Skarbu Państwa. Bez wątpienia, akcjonariat (udziały) Skarbu Państwa w spółkach kapitałowych stanowią mienie państwowe. Jednakże sama spółka nie korzysta z tak określonego mienia, nie korzysta bowiem z akcji Skarbu Państwa. Natomiast samo mienie spółki kapitałowej nie staje się mieniem państwowym z tego względu, że wśród akcjonariuszy (udziałowców) znajduje się Skarb Państwa (Winczorek, 2002, s. 8).

Trzeba dodać, że ustawodawca uwzględnił kwestię posiadania przez Skarb Państwa akcji spółek akcyjnych, regulując zakres kontroli obligatoryjnej NIK w art. 2 ust. 1 u.NIK (art. 203 ust. 1 Konstytucji RP). W przypadku, gdy akcjonariuszami są wyłącznie Skarb Państwa lub inne państwowe osoby prawne (zob. art. 3 ust. 3 pkt 2 u.z.z.m.p.), wówczas taką spółkę akcyjną należy uznać za państwową osobę prawną, a ta podlega obligatoryjnej i pełnej kontroli NIK.

Warto zauważyć, że nawet z wypowiedzi przedstawicieli doktryny opowiadającej się za koncepcją całościowej kontroli przez NIK działalności spółek kapitałowych, w których Skarb Państwa jest mniejszościowym akcjonariuszem (udziałowcem), wynika, że takie rozumienie przepisów jest oderwane od ich brzmienia oraz jest ono wyjątkowe. Wzmocnia to wskazane powyżej wątpliwości co do dopuszczalności kontroli NIK w takim przypadku.

Ponadto z ustaleń Sądu Najwyższego wynika, że synonimem pojęcia „majątek” jest pojęcie „mienie”¹² albo co najmniej „pojęcie »majątku« niełatwo odgraniczyć od pojęcia »mienia«, zdefiniowanego przez ustawodawcę w art. 44 k.c. [...]. W tym znaczeniu »majątek« i »mienie« stają się pojęciami co najmniej zbliżonymi”¹³. Uwzględniając to stanowisko Sądu Najwyższego, trzeba wskazać, że sformułowania

„wykorzystuje majątek państwowy” (art. 4 ust. 3 wstęp do wyliczenia u.NIK) oraz „korzysta z mienia państwowego” (art. 4 ust. 3 pkt 4 u.NIK) są zbliżone. Powyższe wątpliwości odnoszą się zatem do całego zwrotu „w zakresie, w jakim wykorzystują one majątek lub środki państwowe lub komunalne”, o którym mowa w art. 4 ust. 3 u.NIK.

Trzeba zwrócić uwagę, że gdy występowały wątpliwości co do zakresu pojęcia mienia publicznego, ustawodawca w sposób wyraźny wskazywał podmioty kontrolowane i zakres kontroli (zob. art. 2 ust. 5 u.NIK)¹⁴. Również w zakresie kontroli spółek handlowych z kapitałem mieszanym zostały przedstawione propozycje nowelizacji art. 2 u.NIK. M. Stahl (2002, s. 29–30) proponowała dodanie nowego ustępu do art. 2 u.NIK o brzmieniu: „W przypadku, gdy przedmiotem kontroli jest działalność spółki handlowej z udziałem Skarbu Państwa, samorządu terytorialnego, państwowych i samorządowych osób prawnych, w której Skarb Państwa, samorząd terytorialny, państwowe i samorządowe osoby prawne mają pozycję dominującą w rozumieniu art. 4 § 1 pkt 4 Kodeksu spółek handlowych kontrolą objęta jest cała działalność spółki”. Przepis ten nie został jednak uchwalony, a zatem nadal występują wątpliwości, czy obecne brzmienie uprawnia do takiej kontroli w spółkach handlowych o kapitale mieszanym.

Wątpliwości te należy rozwiązywać zgodnie z konstytucyjną zasadą *in dubio pro libertate* (w razie wątpliwości na rzecz wolności, w tym wolności działalności gospodarczej), czyli opowiadając się przeciwko uznaniu, że pojęcie „działania z udziałem państwa”, „korzystanie z mienia państwowego” czy „wykorzystywanie majątku lub środków państwowych lub komunalnych” obejmują sytuację mniejszościowego zaangażowania kapitałowego Skarbu Państwa w spółkę, a art. 2 ust. 3 u.NIK, wyłącznie z powodu wyżej wskazanego kapitałowego zaangażowania Skarbu Państwa, pozwala na przeprowadzenie całościowej kontroli NIK w przedsiębiorstwie prywatnym.

Po drugie, jak wyjaśnia się w literaturze przedmiotu (zob. Stębel, 2016), kontrola NIK u przedsiębiorcy prywatnego, za jakiego należy uznać bank, którego współwłaścicielem w mniejszościowym udziale jest Skarb Państwa, ma charakter wyjątku. Tym samym nie można stosować wykładni rozszerzającej pojęć „w zakresie, w jakim wykorzystują one majątek lub środki państwowe lub komunalne”, „działania z udziałem państwa” oraz „korzysta z mienia państwowego”. Natomiast tylko zastosowanie wykładni rozszerzającej tych pojęć pozwala na uznanie, że obejmują one również sytuację korzystania przez spółkę kapitałową z jej akcji (udziałów), które stanowią własność Skarbu Państwa.

Po trzecie, interpretacja przepisów upoważniających NIK do kontroli musi uwzględniać konstytucyjną zasadę proporcjonalności, o której mowa w art. 31 ust. 3 ustawy zasadniczej. Zgodnie z cytowanym powyżej stanowiskiem sądu konstytucyjnego¹⁵, które należy rozszerzyć także na kontrolę NIK, ocena legalności i gospodarności działalności banku funkcjonującego w formie spółki akcyjnej może następować poprzez kontrolę ministra sprawującego funkcje właścicielskie w bankach, w których Skarb Państwa ma swoje akcje. Skarb Państwa jako akcjonariusz może natomiast domagać

się informacji od banku. Dla uzyskania przez NIK stosownych informacji, również o działalności banku, w którym Skarb Państwa jest kapitałowo zaangażowany, kontrola nie jest zatem konieczna (nie jest niezbędna).

Po czwarte, interpretując art. 2 ust. 3 u.NIK, trzeba także uwzględnić specyfikę banków. Przyjęcie poglądu, że mniejszościowy udział kapitałowy Skarbu Państwa (przysłowiowa jedna akcja) w banku w formie spółki akcyjnej uprawnia do kontroli całej jego działalności, musi prowadzić do wniosku, że Prezes NIK ma prawo do żądania udzielenia mu przez bank, będący podmiotem kontrolowanym całościowo, wszystkich informacji objętych tajemnicą bankową posiadanych przez bank (art. 105 ust. 1 pkt 2 lit. f u.p.b.: „w zakresie niezbędnym do przeprowadzenia postępowania kontrolnego”). Taka interpretacja jest niedopuszczalna¹⁶. Przekazanie informacji objętej tajemnicą bankową organom państwowym musi zatem być uzasadnione koniecznością (niezbędnością) realizacji określonego celu, którego waga przeważa nad prawem do prywatności. Dostęp NIK do objętych tajemnicą bankową informacji na temat wszystkich klientów banku wymaga szczególnego uzasadnienia dla tak szerokiego ograniczenia prawa do prywatności klientów banku. Ocena legalności i gospodarności działalności banku, zwłaszcza ze względu na mniejszościowe zaangażowanie Skarbu Państwa w kapitał zakładowy banku, nie stanowi takiej wartości. Jak powyżej wyjaśniono, szereg informacji o działalności banku można uzyskać, kontrolując ministra sprawującego funkcje właścicielskie w banku. Wobec powyższego trzeba opowiedzieć się za niedopuszczalnością kontroli całej działalności banku, z którą wiązałby się dostęp do informacji objętych tajemnicą bankową w pełnym zakresie działalności banku (wobec wszystkich klientów). W przeciwnym wypadku doszłoby do naruszenia konstytucyjnego standardu polegającego na obowiązku ochrony prawa do prywatności klientów banku.

Po piąte, nawet przedstawiciele doktryny opowiadający się za koncepcją całościowej kontroli przez NIK działalności spółek kapitałowych, w których Skarb Państwa jest mniejszościowym akcjonariuszem (udziałowcem), wskazywali, że wycinkowa kontrola działalności spółki, odpowiadająca procentowemu udziałowi Skarbu Państwa w kapitale zakładowym, nie jest zasadna w kontekście realizacji oceny legalności, a zwłaszcza gospodarności. Równocześnie, w przypadku podmiotów wskazanych w art. 2 ust. 3 u.NIK, ze względu na normę konstytucyjną wynikającą z art. 203 ust. 3 ustawy zasadniczej, całościowa kontrola NIK podmiotów niepaństwowych jest wykluczona (zob. Stębel, 2016). Kontrola w banku może się odbyć wyłącznie w zakresie, w jakim wykorzystują one majątek lub środki państwowe (komunalne). Skoro zatem kontrola całościowa banku jest wykluczona, a kontrola częściowa – odpowiadająca kapitałowemu zaangażowaniu Skarbu Państwa w spółkę – niezasadna, trzeba zatem przyjąć, uwzględniając zasadę racjonalnego ustawodawcy, że użyte w art. 2 ust. 3 u.NIK sformułowanie „w zakresie, w jakim wykorzystują one majątek lub środki państwowe lub komunalne” nie obejmuje sytuacji działalności banku, w którym mniejszościowym akcjonariuszem jest Skarb Państwa.

Podsumowanie

Powyższe argumenty prowadzą do przyjęcia poglądu odmiennego od dominującego. Banki działające w formie spółki akcyjnej, których akcjonariuszem mniejszościowym jest Skarb Państwa, nie stanowią przedsiębiorców, którzy „wykorzystują majątek lub środki państwowe lub komunalne”, wyłącznie z tego powodu, że Skarb Państwa jest zaangażowany w ich kapitał zakładowy. Nie mogą także podlegać całościowej kontroli przez NIK, z którą wiązałoby się udostępnienie informacji objętych tajemnicą bankową wszystkich klientów, wyłącznie z tego względu. Powyższe

wynika w opinii autora z normy wywiezionej z art. 105 ust. 1 pkt 2 lit f u.p.b., w związku z art. 2 ust. 3 u.NIK, której nadać należy prokonstytucyjne rozumienie wynikające z art. 47, art. 51 ust. 1 i 2 oraz art. 203 ust. 3 Konstytucji RP.

W razie sporu co do granic ingerencji państwa w prawa obywatelskie należy przyjąć wykładnię zgodną z zasadą *in dubio pro libertate*. *De lege ferenda* należałoby zrezygnować z wyznaczenia zakresu dostępu do informacji objętych tajemnicą bankową Prezesowi NIK poprzez odesłanie do u.NIK. Zasady ujawniania tajemnicy bankowej powinny zostać wyczerpująco i precyzyjnie określone w u.p.b.

Przypisy/Notes

- ¹ Niniejszy artykuł jest wyłącznie poglądem naukowym autora i nie stanowi stanowiska KNF/UKNF.
- ² Ustawa z 29.08.1997 r. – Prawo bankowe, Dz.U. z 2023 r., poz. 2488.
- ³ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, Dz.U. z 1997 r., poz. 483, z późn. zm.
- ⁴ Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 11.04.2000 r., sygn. akt K 15/98; zob. Lex.
- ⁵ O tajemnicy bankowej w kontekście prawa do prywatności Trybunał Konstytucyjny wypowiadał się także we wciąż aktualnym orzeczeniu z 24.06.1997 r., sygn. K 21/06, zob. Lex.
- ⁶ Zob. wyrok TK z 13.12.2011 r., sygn. K 33/08, zob. Lex.
- ⁷ Ustawa z 23.12.1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli, Dz.U. z 2022 r., poz. 623.
- ⁸ Ustawa z 16.12.2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym (Dz.U. z 2023 r., poz. 973 z późn. zm.; dalej: u.z.z.m.p.)
- ⁹ Bankiem państwowym jest Bank Gospodarstwa Krajowego; zob. art. 2 ust. 1 ustawy z 14.03.2003 r. o Banku Gospodarstwa Krajowego; Dz.U. z 2022 r., poz. 2153 z późn. zm.
- ¹⁰ Zob. uzasadnienie do projektu ustawy o zmianie ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli, druk sejmowy nr 203/III kad.
- ¹¹ Wyrok TK z 22.09.2006 r., sygn. U 4/06; nb. 193 i 194.
- ¹² Zob. wyrok SN z 5.07.1978 r., sygn. I KR 137/78.
- ¹³ Uchwała SN z 10.07.2008 r., sygn. III CZP 62/08, Lex.
- ¹⁴ Zob. także uzasadnienie projektu o zmianie ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym oraz o zmianie innych ustaw, druk sejmowy 1126/ VI kad. s. 20.
- ¹⁵ Wyrok TK o sygn. U4/06.
- ¹⁶ Co do konstytucyjnego znaczenia tajemnicy bankowej zob. cytowany wyrok TK z 11.04.2000 r.; sygn. K 15/98.

Bibliografia/References

- Granat, M. (2002). Zakres uprawnień kontrolnych Najwyższej Izby Kontroli (na przykładzie KGHM). Ekspertyzy i opinie prawne. *Biuletyn Biura Studiów i Ekspertyz Kancelarii Sejmu*, 4(49), 13–16.
- Haczkowska, M. (2014). Art. 203 – komentarz. W: R. Balicki, M. Bartoszewicz, K. Complak, A. Ławniczak, M. & Masternak-Kubiak, M. Haczkowska (red.), *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*. LexisNexis.
- Jarzęcka-Siwik, E. (2018). Uprawnienia kontrolne wobec przedsiębiorców. *Kontrola Państwowa*, (4), 515–529.
- Jarzęcka-Siwik, E. (2020). Przetwarzanie danych osobowych przedsiębiorców – postępowanie kontrolne NIK. *Kontrola Państwowa*, (4), 14–31.
- Jarzęcka-Siwik, E., & Serlikowska, A. (2019). Ochrona tajemnicy przedsiębiorstwa – prawo i praktyka kontrolna NIK. *Kontrola Państwowa*, (5), 8–27.
- Katner, W. (1996). NIK a spółki: spór o ustawowe kompetencje. *Rzeczpospolita PCD*, (3), 19.
- Katner, W. (2002, 30 października). *Sytuacja prawna podmiotów podlegających kontroli Najwyższej Izby Kontroli* (49–66). Specjalne posiedzenie Kolegium Najwyższej Izby Kontroli poświęcone sytuacji prawnej podmiotów podlegających kontroli Najwyższej Izby Kontroli. <https://www.nik.gov.pl/plik/id,1754.pdf>
- Konarski, M. (1996). Wykładnia nie jest potrzebna. *Rzeczpospolita PCD*, (3), 19.
- Kosikowski, C. (2002, 30 października). *Ekspertyza prawna na temat podmiotów podlegających kontroli Najwyższej Izby Kontroli* (31–48). Specjalne posiedzenie Kolegium Najwyższej Izby Kontroli poświęcone sytuacji prawnej podmiotów podlegających kontroli Najwyższej Izby Kontroli. <https://www.nik.gov.pl/plik/id,1754.pdf>
- Królikowska, K. (2020). Art. 105 – komentarz. W: B. Bajor, L. Kociucki, J. M. Kondek, & K. Królikowska (red.), *Prawo bankowe. Komentarz do przepisów cywilnoprawnych*. Lex/Wolters Kluwer.
- Lipowski, P. (2019). Udaremnianie lub utrudnianie czynności kontrolnych. Uwarunkowania prawne i praktyka. *Kontrola Państwowa*, (4), 986–996.
- Mednis, A. (2022). Art. 104 – komentarz. W: A. Mikos-Sitek, & P. Zapadka (red.), *Prawo bankowe. Komentarz*. Lex/Wolters Kluwer.
- Nazaruk, P. (2019). Art. 44(1) – komentarz. W: J. Ciszewski (red.), *Kodeks cywilny. Komentarz*. Lex/Wolters Kluwer.
- Niezgódka-Medkova, M. (2000). Art. 2 – komentarz. W: E. Jarzęcka-Siwik, T. Liszcz, M. Niezgódka-Medkova, & W. Robaczyński (red.), *Komentarz do ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli z dnia 23 grudnia 1994 roku* (27–28). Wydawnictwo Sejmowe.
- Odrową-Sypniewski, W. (2000). O kompetencji NIK w zakresie kontroli podmiotów działających z udziałem środków państwowych. Ekspertyzy i Opinie Prawne. *Biuletyn Biura Studiów i Ekspertyz Kancelarii Sejmu*, (5), 26–27.
- Ofiarski, Z. (2013). *Prawo bankowe. Komentarz*. Lex/Wolters Kluwer.
- Stahl, M. (2002, 30 października). *Ekspertyza w sprawie podmiotów podlegających kontroli Najwyższej Izby Kontroli* (13–30). Specjalne posiedzenie Kolegium Najwyższej Izby Kontroli poświęcone sytuacji prawnej podmiotów podlegających kontroli Najwyższej Izby Kontroli. <https://www.nik.gov.pl/plik/id,1754.pdf>

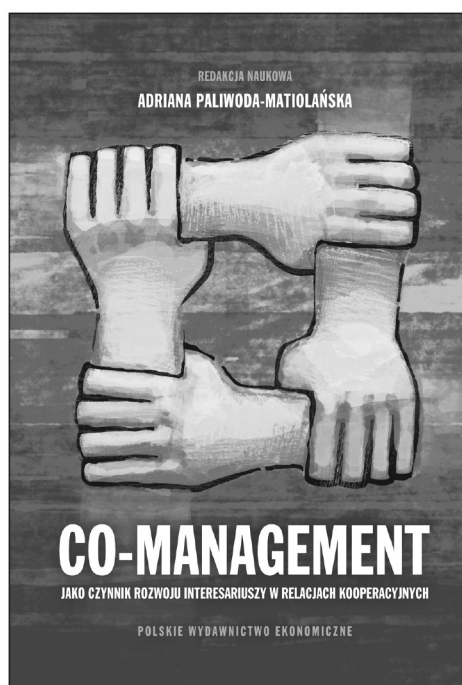
- Sztybel, M. (2016). Komentarz do art. 203. W: M. Safjan, & L. Bosek (red.), *Konstytucja RP. Tom II. Komentarz do art. 87–243*. Legalis/C.H.Beck.
- Sokolewicz, W. (2003). Komentarz do art. 203. W: L. Garlicki (red.), *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz. Tom 3* (1–22). Wydawnictwo Sejmowe.
- Szmyt, A. (2003). Opinie w sprawie działalności kontrolnej organów państwowych. *Przegląd Sejmowy*, 6(59), 80–86.
- Winczorek, P. (2000). *Komentarz do Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.* Liber.
- Winczorek, P. (2002, 30 października). *Opinia w sprawie interpretacji art. 203 Konstytucji RP z 2 kwietnia 1997 r. w związku z art. 2 ustawy z 23 grudnia 1994 r. (ze zmianami) o Najwyższej Izbie Kontroli* (1–12). Specjalne posiedzenie Kolegium Najwyższej Izby Kontroli poświęcone sytuacji prawnej podmiotów podlegających kontroli Najwyższej Izby Kontroli. <https://www.nik.gov.pl/plik/id,1754.pdf>
- Wiśniewski, A. W. (1996). NIK kontra spółki: co wynika z ustawy. *Rzeczpospolita PCD*, (3), s. 8.
- Żygadło, A. (2011). *Wylączenia tajemnicy bankowej a prawo do prywatności*. Wolters Kluwer.

Dr Szymon Pawłowski

Doktor nauk prawnych, adiunkt w Katedrze Prawa Dyplomatycznego i Dyplomacji Publicznej na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, radca prawny, ekspert w Departamencie Prawnym Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego, legislator.

Dr Szymon Pawłowski

PhD in law, assistant professor at the Department of Diplomatic Law and Public Diplomacy at the Faculty of Law and Administration of the Cardinal Stefan Wyszyński University, attorney-at-law, expert at the Legal Department of the Office of the Polish Financial Supervision Authority, legislator.

NOWOŚĆ

Redakcja naukowa Adriana Paliwoda-Matiolańska

CO-MANAGEMENT JAKO CZYNNIK ROZWOJU INTERESARIUSZY W RELACJACH KOOPERACYJNYCH

Celem książki jest wzbogacenie koncepcji co-managementu za pomocą integracji perspektywy interesariuszy w badaniach nad procesami współzarządzania, a także analiza i próba zrozumienia powiązań pomiędzy koncepcją co-managementu a zarządzaniem relacjami z interesariuszami. W niniejszej pracy autorzy dokonują zarówno analizy teoretycznej, jak i przeglądu wybranych praktyk zarządzania relacjami z interesariuszami w kontekście modelu współzarządzania, identyfikacji korzyści i wyzwań związanych z tym podejściem, a także oceny wpływu na zaspokojenie potrzeb i oczekiwań różnych grup interesariuszy. Koncepcja co-managementu odnosi się do wspólnego podejścia do podejmowania decyzji i zarządzania, w którym różne podmioty, takie jak rządy, przedsiębiorstwa i społeczności, szeroko definiowani interesariusze, współpracują w celu zarządzania zasobami lub sprostania wspólnym wyzwaniom. Współzarządzanie ma kluczowe znaczenie we współczesnym świecie, ponieważ zapewnia ramy dla rozwiązywania złożonych kwestii, promowania zrównoważonego rozwoju, obejmowania integracji, dostosowywania się do zmian, rozwiązywania konfliktów, efektywnej alokacji zasobów, wspierania innowacji i podejmowania globalnych wyzwań, które wymagają wspólnych wysiłków. Niniejsza monografia stanowi odpowiedź na rosnące znaczenie koncepcji co-managementu w praktyce oraz niedociągnięcia konwencjonalnych teorii zarządzania.

Więcej informacji na stronie
www.pwe.com.pl